

European
School
of Business
& Management

SYLABUS MODULU

7. Ekonomika zdravotnictví

Lektor: Ing. Zuzana Kotherová, Ph.D.

Anotace modulu:

Modul Ekonomika zdravotnictví je rozdělen do tří bloků/částí.

- První část si klade za cíl seznámit posluchače se základy tzv. Health Care Economics, resp. uvádí je do teoretických specifik ekonomického fungování zdravotních systémů.
- Druhá část je věnována problematice financování zdravotních systémů stejně jako systémům úhrad zdravotní péče a to jak v národním, tak mezinárodním kontextu.
- Třetí část je sumarizační, resp. aplikační a představuje těžiště modulu. Na základě získaných znalostí je charakterizován český zdravotní systém a v hlavních bodech jsou analyzovány právní, finanční, řídicí a institucionální aspekty fungování zdravotnictví v ČR.

V úvodu první (obecné) části modulu jsou posluchači vybaveni základním pojmovým aparátem, který jim umožní orientovat se v podstatných problémech ekonomické stránky fungování zdravotních systémů.

Zdravotnictví je zde představeno jakožto specifické odvětví ekonomiky poskytující služby, je vymezeno jeho postavení v národním hospodářství a posluchači jsou seznámeni s historií formování zdravotních systémů. Důraz je kladen na vysvětlení role vlády ve zdravotních systémech, tj. jsou studovány důvody státních zásahů a je zkoumána jejich (ne)potřeba.

Dále je studována ekonomická podstata zdravotnických služeb. V této části jsou posluchači seznámeni s charakterem statků produkovaných zdravotnictvím a dále strukturou a charakteristikou zdravotnického trhu (specifika zdravotnických trhů podle Arrowa).

Je zkoumána poptávka po zdravotní péči, která je představena jako základna pro tvorbu zdravotní politiky a zdravotnického plánování. Jsou studovány faktory ovlivňující poptávku pacientů, elasticita poptávky, role poskytovatelů zdravotní péče při formování poptávky či nástroje omezování poptávky po zdravotní péči. Součástí této problematiky jsou též pojmy jako spoluúčast či regulace. Následně je zkoumána nabídka zdravotní péče, jsou představeny faktory ovlivňující její úroveň, problematika konkurence na zdravotních trzích (vhodná/žádoucí?), formy konkurence v jednotlivých segmentech zdravotnictví či metody regulace nabídky. Je prováděna diskuse vztahu mezi nabídkou a poptávkou.

Následně jsou představeny typy zdravotních systémů a je prováděno jejich srovnávání. Posluchači jsou seznámeni se základní typologií zdravotních systémů (kontinentální, NHS, liberální), s cíli systémů v závislosti na typu a jsou analyzovány silné a slabé stránky jednotlivých systémů. Je zde řešena problematika konvergence systémů. Jsou studovány kapacity jednotlivých zdravotních systémů (statistické ukazatele, základní komparace). Součástí této části je hodnocení fungování zdravotních systémů (efektivnost versus ekvita, hodnoty a standardy v ekonomické analýze).

V další části jsou studovány zdroje zdravotních systémů a jsou specifikovány finanční toky v jednotlivých zdravotních systémech. Posluchači jsou seznamováni s formami plateb (přímé, nepřímé, typologie plátců „třetí strany“). Je analyzován vliv zvoleného

způsobu financování na ekonomické chování jednotlivých subjektů vyskytujících se na zdravotnických trzích.

V závěru modelu je studován systém veřejného zdravotního pojištění jakožto těžiště českého zdravotního systému. Systém je charakterizován, jsou představeni jeho účastníci a institucionální zajištění. Důraz je kladen na studium postavení zdravotních pojišťoven v systému (účel, hospodaření, kontrola, vývoj, varianty dalšího vývoje). V této části je například představeno, jakým způsobem získávají zdravotní pojišťovny svoje zdroje (problematika přerozdělování), jak ovlivňují zdravotní pojišťovny výši úhrad (dohodovací řízení) nebo jaké typy smluv se uzavírají se zdravotnickými zařízeními.

Dále je v této části studováno postavení a typy poskytovatelů zdravotní péče. Jsou zde představeny a diskutovány aktuální metody úhrad.

V neposlední řadě je v tomto modulu nastíněn vývoj českého zdravotního systému a je analyzováno postavení jednotlivých zájmových skupin ve zdravotnictví. Je specifikována role státu a jeho postavení v systému a vývoj orientace zdravotní politiky. Je představeno Ministerstvo zdravotnictví jako tvůrce zdravotní politiky. Posluchači jsou seznámeni s cíli a nástroji reformy zdravotnictví, stejně jako s praktickými problémy implementace zdravotní politiky. Je zmapována geneze zdravotní reformy a jsou identifikovány zájmové skupiny stejně jako jejich vliv, ekonomické a mimoekonomické zájmy či vliv na prosazování reformní politiky.

Studenti by po absolvování modulu měli znát obtíže spojené s ekonomickým fungováním zdravotnického odvětví, rozumět roli vlády při poskytování zdravotní péče a chápat chování subjektů vstupujících na (kvasi) trhy zdravotnických služeb. Mělo by jim to pomoci lépe porozumět východiskům, stavu i trendům současných změn ve zdravotnictví

Cíl modulu:

Cílem modulu je: (1) seznámit se s teoretickými specifiky ekonomického fungování zdravotnických systémů; (2) porozumět problematice financování zdravotní péče a získat přehled o vývoji forem financování zdravotních systémů a metod úhrad zdravotní péče v národním i mezinárodním kontextu a (3) následně aplikovat tyto poznatky na český zdravotní systém a získat tak přehled o institucionálním a právním zakotvení zdravotního systému v České republice, mít základní povědomí o finančních tocích v systému a o vývoji a současné koncepci organizace zdravotní péče.

Literatura:

1. DARMOPILOVÁ Zuzana, MALÝ Ivan. *Ekonomika zdravotnictví*, DSO, 2012 (pdf)
2. DURDISOVÁ, Jaroslava. *Ekonomika zdraví*. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0998-9.
3. FELDSTEIN, Paul J. *Health care economics*. 5th ed. Clifton Park : Delmar, 2002. 627 s. ISBN 0766806995
4. FUCHS, Victor R. *Who shall live? : health, economics, and social choice*. expanded ed. Singapore : World Scientific, 1998. 278 s. ISBN 9810232012
5. KUVÍKOVÁ a kol. *Ekonomika zdravotníctva*. Phoenix, Banská Bystrica, 1995. 110s. ISBN 80-900563-1-8.
6. MALÝ Ivan, KOTHEROVÁ Zuzana a kol. *Zdravotní politika a její ekonomická dimenze*, DSO, 2015 (pdf)
7. MALÝ, Ivan. *Problém optimální alokace zdrojů ve zdravotnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 1998. ISBN 80-210-2006-7.
8. NĚMEC, Jiří. *Principy zdravotního pojištění*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2628-1.
9. POTŮČEK, Martin. *Veřejná politika*. Upr., dopl. a aktualiz. vyd. v českém jazyce. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2005. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 8086429504.